

Plenum

Onsdag 19.2.2020 kl. 13.59—18.38

8. Lagmotion med förslag till lag om ändring av 17 kap. i strafflagen

Lagmotion LM 37/2019 rd Mari Rantanen saf m.fl.

Remissdebatt

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 8 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till lagutskottet.

Behandlingen av ärendet avbröts i plenum 14.2.2020.

Debatt

17.34 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Rantasen lakialoite on tärkeä ja erinomaisen kannatettava. Sen tarkoituksena on turvata auttamisen ammattilaisten työtä.

Mielestäni on erittäin huolestuttavaa, että muiden ihmisten hengen ja terveyden turvaamiseen erikoistuneet ammattilaiset joutuvat pelkäämään omassa työssään heihin kohdistuvaa väkivaltaa. Ensihoitohenkilöstön toimintaympäristö on viimeisten kymmenen vuoden aikana merkittävästi muuttunut aiemmasta; varsinainen perustehtävä ei kuitenkaan ole, auttaminen on säilynyt ennallaan. Nykypäivänä kasvanut huumeiden käyttö samoin kuin kasvaneet mielenterveysongelmat näkyvät ensihoidon tehtävillä. Yhä useammin auttajiin kohdistuu erilaista uhkailua ja väkivaltaa. Ensihoitohenkilöstöön käydään fyysisesti käsiksi, heitellään esineillä, uhataan terä- ja ampuma-aseilla. Tilanteet ovat arvaamattomia. Kuten he itse toteavat, koskaan ei tiedä, milloin tulee nyrkistä.

Arvoisa puhemies! Vuonna 2018 tehdyn kyselyn perusteella siihen vastanneista ensihoitajista yli 90 prosenttia kertoi kokeneensa työssään uhkailua tai väkivaltaa — 90 prosenttia. Jos mietimme, mitä se tarkoittaisi täällä salissa, niin ainoastaan 20 meistä ei olisi kokenut uhkailua tai väkivaltaa. Miettikää, vain 20 tässä salissa. Ja ikään kuin tämä ei olisi tarpeeksi, joka neljäs ensihoitaja on joutunut pahoinpitelyn kohteeksi — joka neljäs. Uhka- ja väkivaltatilanteiden määrässä on tapahtunut kasvua 15—25 prosenttia vuodesta 2014. Vuonna 2019 pelastuslaitosten henkilöstön tekemien rikosilmoitusten määrä tuplaantui edellisvuoteen verrattuna, vaikka näitä ilmoituksia tehdään todella harvoista tapauksista. Nämä luvut ovat todella huolestuttavia, ja näistä lisääntyneistä uhkatilanteista eivät kärsi vain ensihoidossa työskentelevät vaan pahimmassa tapauksessa myös autettava, mikäli hoidon saaminen viivästyy uhkatilanteen takia. Ensihoitohenkilöstöön kohdistuvaa väkivaltaa me emme voi hyväksyä.

Arvoisa puhemies! Työturvallisuuden heikkenemiseen meidän on lainsäätäjinä puututtava myös lainsäädännöllisin keinoin. Ensihoitotyötä tekevän pahoinpitelystä rangaistaan tällä hetkellä pahoinpitelyrikoksena. Käytössä on siis sama lakipykälä ja asteikko kuin nakkikioskirähinöissä. Puhe toimintaympäristön muutoksesta ei riitä, vaan ajan ilmiöihin

Punkt i protokollet PR 9/2020 rd

on puututtava konkreettisin toimenpitein. Meidän tehtävämme lainsäätäjänä on huolehtia, että lähetämme selkeän viestin siitä, ettei yhteiskunnassamme hyväksytä auttajiin kohdistuvaa väkivaltaa ja että siihen suhtaudutaan vakavasti. Kysymyksessä olevan lakiehdotuksen eteenpäin vieminen olisi nimenomaan tällainen viesti.

Arvoisa puhemies! Viime aikoina useat eri tahot — ensihoitohenkilöstö, poliisit, syyttäjät, tuomarit, joiden työhön kuuluu meidän jokaisen turvallisuudesta huolehtiminen — ovat ottaneet yhteyttä meihin päättäjiin, jotta me turvaisimme heidän työolonsa. Nämä kokemusasiantuntijat tietävät, mistä he puhuvat. Rikoslakia muuttamalla me voimme osoittaa näille arvokasta työtä tekeville, että me kunnioitamme heidän työtään. Yhteiskuntamme turvallisuudesta huolta pitävien ääntä meidän on kuunneltava. Kysymys on ammattilaisten työturvallisuudesta ja lopulta myös meidän kaikkien turvallisuudesta. — Kiitos.

17.39 Riikka Purra ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on todella perjantaina katkolle jäänyt edustaja Rantasen erinomainen lakialoite, joka viime viikollakin sai salissa laajaa kannatusta kaikista suunnista. Valitettavasti tämä laaja kannatus ei sitten kuitenkaan ollut näkynyt aivan yhtä hyvin allekirjoittajien määrässä. Se tietysti auttaisi aloitteen eteenpäin viemistä, että sitä olisi paljon ahkerammin allekirjoitettu. Myös tämän alan toimijoilta, organisaatiolta ja yhdistyksiltä tuli paljon tukea tähän aloitteeseen, niin että se selvästi on hyvin tärkeä.

Kuten täällä monissa puheenvuoroissa on kerrottu, niin ensihoitajien toimintaympäristö on hyvin paljon muuttunut. Paitsi että moniongelmaisia ihmisiä on enemmän, huumeiden käyttäjiä ja niin edelleen, niin asiaan vaikuttaa myös moni muu seikka, esimerkiksi se, että on olemassa alueita, joissa on enemmän ongelmia, joissa on segregatiota ja niin edelleen. Valitettavasti tästä erityisen hyvin saamme kuvan, kun katsomme länsinaapurisiin, Ruotsiin, missä siis vastaavanlainen laki on tullut tänä vuonna voimaan. Se viime vuonna laitettiin eteenpäin, ja sen tarkoitus nimenomaan oli paitsi laittaa poliisit ja ensihoitajat ja muut pelastusalan ihmiset samalle viivalle, myös puuttua tähän niin sanottuun sinivalosabotaasiin, joka länsinaapurissamme on aika yleinen ilmiö.

Prosentit, joita edellisessä puheenvuorossakin kerrottiin, ovat erittäin korkeita, ja tämän pitäisi ehdottomasti tällaista yhteiskuntaa kuin Suomi liikuttaa syvästi. Ruotsissa nämä rangaistukset erityisesti tästä vakavasta muodosta ovat korkeampia kuin tässä aloitteessa, eli elinkautisia. Mutta ymmärtääkseni siinä normaalissa lievemässä muodossa se on juuri tämä, mitä tässä aloitteessakin esitetään.

Joka tapauksessa tämä aloite on erittäin tärkeä ja toivottavasti se saadaan eteenpäin, kun sillä näin paljon parlamentaarista kannatustakin on. Mutta on hyvä huomata myös, että itsessään tämä ei vielä asioita ratkaise. Paitsi että ensihoitoon tarvitaan lisää resursseja, niin ylipäättänsä koko tähän pelastus- ja turvallisuusalan toimintaympäristöön pitää puuttua myös muilla tavoin. Tämä ei vaikuta itsessään esimerkiksi jengiväkivaltaan tai itse asiassa tähän sinivalosabotaasiinkaan, ainoastaan näihin seuraamuksiin, mitä tekijöille sitten tästä voi tulla.

Mutta toivottavasti edustaja Rantasen aloite menestyy.

17.42 Marko Kilpi kok: Arvoisa herra puhemies! Ensihoidon ja poliisin toimintaympäristö on muuttunut rajusti. Olen ollut poliisina 20 vuotta, ja sinä aikana esimerkiksi poliisin kohtaamat väkivaltatilanteet ovat tutkimustenkin mukaan kaksinkertaistuneet. Tilanteet eivät ole pelkästään lisääntyneet, vaan ne ovat monimuotoistuneet ja raaistuneet. Ennen oli

Punkt i protokollet PR 9/2020 rd

potkimista, lyöntiä. Nykyään poliisia vastaan tullaan astaloin, terä- ja ampuma-asein. Koh-ti ampuminen ei ole tänä päivänä millään tavalla harvinaista.

Samalla tavalla ensihoidon kohtaama väkivalta ja sen uhka ovat lisääntyneet merkittä-västi eri muodoissaan. Ensihoidon toimintamalleja ja -taktiikoita on kehitetty poliisin kanssa viime vuosien aikana, ja niillä on pystytty nostamaan huomattavasti ensihoidon työturvallisuutta ja on pystytty ennalta ehkäisemään merkittävästi loukkaantumisia, vahin-koja, jopa hengenmenetyksiä, joita väkivaltilanteissa olisi voinut syntyä.

Arvoisa puhemies! Toimintatavat ovat kehittyneet, mutta lainsäädäntö ei. Se laahaa an-karasti nykytilanteen perässä. Meidän on pidettävä huolta niistä ihmisistä, jotka auttavat, niistä ihmisistä, jotka juoksevat siihen suuntaan, mistä muut juoksevat pois, niistä ihmisis-tä, jotka joutuvat menemään sinne eturintamaan, jossa pahimmillaan taistellaan ihmishen-gistä erittäin vaativissa olosuhteissa. Ei voi olla niin, että auttajilla ei ole riittävää lainsuo-jaa. Kun tämä huutava epäkohta korjataan, se on myös vahva signaali koko yhteiskunnal-le: me emme hyväksy väkivaltaa, me tuomitsemme sen, eikä se voi sisältyä normaalina osana kenenkään työhön eikä toimenkuvaan.

Arvoisa puhemies! Olen allekirjoittanut tämän tärkeän lakialoitteen ja kannatan sitä vahvasti ja olen sitä mieltä, että tämä muutos olisi pitänyt tehdä jo aikaa sitten. Olen saanut runsaasti alan ihmisiltä yhteydenottoja, ja niissä vaaditaan tämän epäkohdan korjaamista vihdoin. — Kiitos.

17.44 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Mari Rantasen tekemässä la-kialoitteessa ehdotetaan tiukennuksia rikoslakiin ensihoidollisessa tehtävässä toimivan henkilön väkivaltaisesta vastustamisesta.

Ensihoitajat auttavat ihmisiä, hädänalaisia ihmisiä. Väkivallan uhka ja myös todelliset tapaukset, ensihoitajiin kohdistuvat vaaratilanteet, ovat lisääntymässä jatkuvasti. Siis on käsittämätöntä, että auttamassa olevan ensihoitajan pahoinpitelystä rangaistusseuraamus on yleensä sakkoja.

Edustajat Tolvanen ja Ronkainen ovat aikaisemmin yrittäneet saada korjattua tätä epä-kohtaa. Nyt edustaja Rantasen perusteellinen aloitteen esittely viime perjantaina tällä sa-lissa, hänen vankka työkokemuksensa alalta sekä monien pelastustahojen tuki yhdistetty-nä erittäin monen kansanedustajan kannatuspuheenvuoroon toivottavasti siivittää tämän aloitteen läpimenoa. Kannatan sitä lämpimästi.

17.46 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa herra puhemies! Suuri kiitos edustaja Rantaselle tästä tärkeästä lakialoitteesta. Asiahan on vakava, koska tärkeää työtä tekeviin, esimerkiksi so-te- ja pelastusalailla työskenteleviin, on kohdistunut väkivaltaa tai vähintäänkin väkivallan uhkaa. Ensihoidossa turvallisuusriskit ja uhkatilanteet ovat lisääntyneet niin, että useat työntekijät ovat kokeneet jonkinasteista väkivaltaa työssään.

Potilaan väkivaltaisen käytöksen taustalla on, totta kai, lukuisiakin eri tekijöitä, kuten mielenterveysongelmia, stressaavia olosuhteita, alkoholia, huumeita, mitä tahansa päihtei-tä. Väkivalta voi varmasti välillä olla myös tahatonta esimerkiksi somaattisen sairauden vuoksi. Yleisimmin ensihoitaja kohtaa väkivalta- tai uhkatilanteen yksityisissä asunnois-sa, ambulansseissa tai ylipäättään ulkona. Väkivallan ilmenemismuodoista yleisimpiä ovat suullinen tai henkinen väkivalta sekä fyysinen väkivalta.

Puhemies! Uhkaavissa tilanteissa toimimista vaikeuttaa tilanteiden yllätyksellisyys. Hy-vällä valmistautumisella ja ennakkoinnilla voidaan kuitenkin ehkäistä uhkaavien tilantei-

Punkt i protokollet PR 9/2020 rd

den syntymistä ja vähentää niiden yllätyksellisyyttä ja yllätyksellisyydestä aiheutuvaa haittaa.

Puhemies! Muutama huomio, vähän niin kuin ääneen pohtien.

Rikoslainsäädännössä on ilmeisesti omaksuttu vähän tällainen käytäntö, että vältetään erillislakien säätämistä. Tässä se siis tehtäisiin ammattinimikkeen perusteella. Ymmärtääkseni tämän lakialoitteen suhteen rikoslaki sinällään antaa mahdollisuuden, totta kai, syyttää ja rangaista, mikäli ensihoidon työntekijöihin kohdistetaan väkivaltaa tai väkivallan uhkaa, mutta rangaistusten ankaruudessa on kiistattomia puutteita. Kenelläkään ei siis pitäisi eikä pidä olla epäselvää, että väkivalta esimerkiksi ensihoitajia kohtaan on rikollista.

Tämä lakialoite on siinä mielessä hyvin perusteltu, että se kiinnittää huomiota todelliseen ja vakavaan ongelmaan. Ensihoitajat, kuten me kaikki täällä tiedämme, tekevät äärimmäisen tärkeää ja arvokasta työtä ja erityisesti vaikeissa olosuhteissa tehtävää työtä. Mikäli tämä lakialoite tavalla tai toisella ennen kaikkea, siis ennen kaikkea, ennalta ehkäisee väkivaltatilanteita, se on mielestäni ehdottomasti etenemisen arvoisin.

17.50 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Haluan myös omalta osaltani kiittää edustaja Rantasta tästä todella tärkeästä lakialoitteesta. Tämä nyt esillä oleva asia on sellainen, mistä on puhuttu oman kokemuksenikin mukaan jo hyvin pitkään. Asiasta tehtiin jo vuosituhanen alkupuolella esimerkiksi Tehyn liittokokousaloite — olin allekirjoittamassa kyseisen aloitteen. Olisikin hyvin toivottavaa, että tämä hyvin tärkeä asia nyt vihdoinkin johtaisi myös konkreettisiin lainsäädäntötoimiin.

Kuten tässä on tänäänkin jo mainittu, niin Suomen Ensihoitoalan Liiton vuonna 2018 toteuttamaan kyselyyn vastanneista ensihoitajista tosiaan yli 90 prosenttia kertoi kokeneensa työssään uhkaa ja väkivaltatilanteita, ja joka neljäs oli joutunut pahoinpitelyn kohteeksi. Tämähän on sellainen asia, mitä ei missään nimessä tulisi hyväksyä. Lähtökohta tämän aloitteen osalta on mielestäni se, että ensihoitohenkilöstöön kohdistuvaa lisääntyvää väkivaltaa ei voi missään nimessä hyväksyä ja että rikoslakia muuttamalla on nyt mahdollisuus turvata osaltaan auttamisen ammattilaisten työtä ja turvallisuutta.

Aloitetta käsiteltäessä on kuitenkin hyvä huomioida, että yleistynyt väkivallan uhka koskettaa jatkuvasti valitettavasti myös monia muita ammattiryhmiä, esimerkiksi osana ensihoidon kokonaisuutta olevaa ja ensivastetehtäviä suorittavaa pelastustoimen ammatti- ja sopimushenkilöstöä, jotka myös tässä aloitteessa kyllä huomioidaan. Näiden ammattiryhmien lisäksi myös esimerkiksi sosiaalisektorin lastensuojelun työntekijät ja kotihoidontyöntekijät sekä myös muut asiakaspalvelutyötä tekevät joutuvat valitettavasti kokemaan työssään säännöllisesti uhkaa ja väkivaltatilanteita tai jopa joutuvat väkivallan uhreiksi.

Arvoisa puhemies! Kokemukset uhka- ja väkivaltatilanteiden lisääntymisestä ovat erityisen valitettavia, sillä kaikkien ensihoidossa ja myös muissa hoitotehtävissä toimivien päämääränä on aina terveyden ylläpitäminen ja edistäminen, sairauksien ehkäiseminen ja autettavien kärsimysten lievittäminen. Lisääntyvät uhkatilanteet ovat yhteiskunnallinen ongelma, josta hoitotyötä tekevien lisäksi voi kärsiä myös autettava, mikäli annettu hoito viivästyy uhkatilanteen vuoksi.

Rikoslain rangaistusasteikolla on merkitystä paitsi ensihoitotyön yleisen kunnioituksen ja arvostuksen osalta, myös yleisen turvallisuuden kannalta. Ongelma on tosiaan maailmanlaajuinen, ja siihen on muutamissa muissa maissa jo puututtu. Edustaja Purra nosti puheenvuorossaan esille Ruotsin, ja tämän lisäksi voitaisiin mainita esimerkiksi Iso-Britan-

Punkt i protokollet PR 9/2020 rd

nia, missä säädettiin vuoden 2018 lopulla laki, joka kiristää ambulanssi- ja pelastushenkilöstöä kohtaan suunnatusta väkivallasta annettavia rangaistuksia.

Arvoisa puhemies! On hyvä vielä todeta, että ensihoitajia kohtaan suunnatun väkivallan kriminalisoiminen rikoslaissa on hyvin tärkeää, mutta ei kuitenkaan ratkaise vielä koko ongelmaa. Ensihoidollisissa tehtävissä toimivan henkilön väkivaltaisen vastustamisen kriminalisoiminen varmasti nostaisi monen kynnystä ryhtyä väkivaltaiseksi ensihoitajia kohtaan, mutta on huomioitava, että rangaistuksen uhan jälkeenkin löytyy kuitenkin todennäköisesti edelleen henkilöitä, joihin tällä säännöksellä ei ole valitettavasti vaikutusta. Varsinkin huumausaineiden käytön lisääntyminen on valitettavasti lisännyt myös poliisien väkivaltaista vastustamista, vaikka heillä tämä rikoslain mukainen suoja tehtävissään onkin.

On huomioitava myös, että ensihoitajien ja muiden vastaavien ammattiryhmien tehtävänkuvaan ja koulutukseen ei ainakaan pääsääntöisesti kuulu väkivaltaisen ihmisen taltuttaminen, mihin edelleen tarvittaisiin järjestyksenvalvonnan ammattilaisen osaamista ja tukea.

17.54 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Tämä Mari Rantasen tekemä lakialoite rikoslain 17 luvun muuttamisesta on erittäin hyvä ja tervetullut tänne eduskuntaan. Tässä lakialoitteessa esitetään lisättäväksi rikoslain 17 lukuun uusi säännös ensihoidollisessa tehtävässä toimivan henkilön väkivaltaisen vastustamisesta. Säännöksen mukaan se, joka käyttää tai uhkaa käyttää väkivaltaa ensihoidollisessa tehtävässä toimivaa henkilöä kohtaan, on tuomittava ensihoidollisessa tehtävässä toimivan henkilön väkivaltaisen vastustamisesta vankeuteen vähintään 4 kuukaudeksi ja enintään 4 vuodeksi.

Arvoisa puhemies! Me puhumme erittäin tärkeästä asiasta, ja on harmillista, että lakialoitteessa on vähäinen allekirjoittajien määrä, oliko se 44 kappaletta. Toivonkin, että edustaja Mari Rantanen jatkaa työtä tämän tärkeän asian eteen, mikäli tämä lakialoite ei lähtisi siellä valiokunnassa eteenpäin ministeriöön lausunnolle. Eli meillä on se tapa, että jos on 100 allekirjoitusta lakialoitteesta, niin silloin valiokunta lähettää aloitteen ministeriöön, joka lausuu, mitä tälle aloitteelle ja asialle on tehtävissä. [Jari Myllykoski: Mahdollisesti lähettää!] — Mahdollisesti lähettää. Yleensä on lähetetty, jos on 100 allekirjoitusta. Ainakin omien lakialoitteitteni kohdalla, joita olen tehnyt: kun on yli 100, niin lakialoite lähtee ministeriöön lausunnolle. Näin on yleensä ainakin niissä omissa aloitteissani toimitettu. — Ja siinä mielessä toivonkin, että mikäli ei lähtisi, niin, Mari Rantanen, teette uudelleen tämän lakialoitteen ja keräätte uudelleen siihen niitä nimiä, koska nyt kun asiasta on keskusteltu ja kaikki kansanedustajat ovat ymmärtäneet, mistä on kysymys, ja aloite on saanut vahvan tuen liitoilta ja kansanedustajilta täältä, niin silloin sen on helpompi myös edetä.

Arvoisa herra puhemies! On todellakin niin, että ensihoidollisissa tehtävissä toimivien, on se palomies, ensihoitaja tai poliisi, täytyy voida toimia niin, että he tekevät työnsä ilman, että tulee nyrkistä silmään. Olen itse toiminut hoitajana hyvin pitkään, yli 20 vuotta, ja itselleni vanhustenhoitajana tämä on ihan arkipäivää, että vastaan tulee väkivaltaisia tilanteita. Vuonna 2017 THL teki tutkimuksen, jossa todettiin, että 80 prosenttia vanhustenhoitajista on kokenut työpaikallaan väkivaltaa, ja se tarkoittaa, että kahdeksan kymmenestä, eli me puhumme todellakin vakavasta asiasta, joskin nämäkin asiat jäävät sinne seinien sisälle, koska puhumme myös vaitiolovelvollisuudesta ja siitä, että harvoin hoitaja kuiten-

Punkt i protokollet PR 9/2020 rd

kaan lähtee eteenpäin viemään asiaa, jos tulee nipistys, puraisu, sylkeminen päälle tai jopa potkaisu.

Muistan aina itse sen, kun olin raskaana ja minua potkaistiin vatsaan. Kyllähän se säikäytti ihan valtavasti, että mitä tässä tapahtuu. Mutta näistä asioista ei puhuta. Onneksi ei käynyt mitään sen pahempaa. Erityisesti yöaikaan tilanteet ovat vaarallisia. Yksin ei saisi mennä tekemään työtehtäviä yöaikaan esimerkiksi palvelutalossa, mutta on pakko mennä. On hyvä, että yöpartiot kulkevat monesti pareittain ja siellä sitten toinen on toisen turvana.

Arvoisa puhemies! Työtapaturmakeskuksen tilastoihin tällaiset väkivaltatilanteet hoitajia kohtaan kirjataan työtapaturmina, ja niistä monesti voi olla jopa sairauslomaa edessä, eli sieltä sitten löytyy se, mitä kaikkea mahdollisesti tapahtuu.

Edustaja Rantasen aloite on erittäin tärkeä, ja toivon todellakin, että se lähtee eteenpäin mutta että täällä puhutaan myös yleisesti hoitoalan kohtaamista tilanteista.

Miksi sitten se asiakas käyttäytyy tällä tavalla? Sairaus voi olla syynä, muistisairaus, mielenterveysongelmat, alkoholi, huumeet. Näitä ajatuksia jo täällä salissakin äsken mainittiin näistä mahdollisista syistä.

Meillä on käsittelyssä täällä tämä vanhusten hoivaan liittyvä henkilöstömitoituslakiesitys, ja silläkin voisi olla väkivaltatilanteita ennalta ehkäisevä vaikutus. Kun meitä on enemmän siellä hoitoalan kentällä, niin me voimme työskennellä enemmän parityönä, ja silloin kun kohtaamme asiakkaan, joka on väkivaltainen, pystymme ehkä paremmin siihen vastaamaan. Toki tulee muistaa myös se, että esimerkiksi yhä useampi muistisairas voi viettää omassa kodissaan yhä pitempään sitä elämäänsä ja hyvinkin huonokuntoisena vasta päätyy sinne laitoshoidon piiriin. Silloin voi olla niin suuria ongelmia todellakin, että voi olla esimerkiksi niitä väkivaltatilanteita vaikkapa kotihoitajia kohtaan. — Kiitos.

17.59 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Ensin lakki pois päästä: on erittäin hyvä lakiehdotus. Ja kun täällä kaivattiin niitä nimiä, niin minun nimeäni ei siitä allekirjoittajien joukosta löydy. [Arja Juvonen: Ehkä seuraavalla kerralla!] Olin ehkä ahne ja halusin siihen rinnalle myös ne virkatehtävissä ja viranomastehtävissä työskentelevät henkilöt, jotka ovat esimerkiksi sosiaalipäivystyksen henkilöstöä, jotka poliisin rinnalla menevät pelastamaan lasta huostaanotto-tilanteissa, missä on melko todennäköistä, että kohdataan melko aggressiivista toimintaa. Olkoon sitten henkilö päihtynyt tai huumausaineiden vaikutuksen alainen, on oletettavaa, että reaktio on silloin melko aggressiivinen.

Siinä mielessä kun viranomastehtävää tehtäessä on kuitenkin kysymys pelastustoiminnasta, joka nyt tässä kohtaa kohdistuu huostaanotettavaan lapseen, lapsi viedään siis pois perheestä, joka ei pysty huolehtimaan lapsesta, niin katsoisin, että olisi tärkeätä, että sosiaalivirastojensa kohdistettu väkivalta katsottaisiin samankaltaiseksi ja samalla tavoin tuomittavaksi kuin väkivalta poliisia eli virkamiehiä kohtaan. Se oli varmaan se yksi syy, miksi en allekirjoittanut.

Mutta täytyy sanoa, että tuen kyllä tätä esitystä. Nyt tässä hetkessä, niin kuin edustaja Juvonen sanoi, tämä yllytti, ja sitä oli jo silloin ensimmäisessä keskustelussakin esillä, että jospa, ja se sai positiivisen vastaanoton. Voisin olla valmis unohtamaan nyt jotkut muut, mutta en laajentaisi sitä kyllä opettajiin vaan nimenomaan siihen viranomastehtävissä olevaan kohdistuvaan väkivaltaan, niin että ne rikokset olisivat samanasteisia.

En usko, että mikään lainsäädäntö estää lyömästä. Sen me kaikki tiedämme, mutta tämä toisi kunnioitusta niille ihmisille ja he tietäisivät, mikä heidän asemansa on lainsäädännön silmissä. Uskon, että sillä olisi ennalta ehkäisevää vaikutusta, jos kansalaiset tietäisivät,

Punkt i protokollet PR 9/2020 rd

että vaikka ei olekaan sininen puku päällä, niin silti se auttaja on viranomainen ja sen vastustaminen on sama kuin löisi poliisia. Uskon, että tämä tietoisuus kyllä toisi lainsäädännön myötä käyttäytymisen muutosta ja olisi ehkäisemässä tätä ehkä nyt negatiivista kehitystä, mikä ennustusten mukaan on, niin kuin edustaja Rantanen toi silloin ensimmäisessä puheenvuorossaan, kun esitteli tätä lakia, Ruotsin esimerkin siitä, mikä on se ennuste, kuinka tässä sitten meillä täällä tulee käymään.

Toivotan tässä kohtaa käsittelevän valiokunnan puheenjohtajalle melkoisia muskeleita, että uskaltaa viedä tätä eteenpäin. Ja niin kuin sanoin, sillä, että nimeni ei ole tässä aloitteessa, en pese käsiäni siitä, ettenkö olisi lakialoitteen takana.

18.03 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Mari Rantasen lakialoitteessa siis ehdotetaan lisättäväksi rikoslakiin säännös ensihoidollisessa tehtävässä toimivan henkilön väkivaltaisesta vastustamisesta, ja tämän ehdotetun säännöksen mukaan se, joka käyttää tai uhkaa käyttää väkivaltaa ensihoidollisessa tehtävässä toimivaa henkilöä kohtaan, on tuomittava ensihoidollisessa tehtävässä toimivan henkilön väkivaltaisesta vastustamisesta vankeuteen vähintään 4 kuukaudeksi ja enintään 4 vuodeksi. Samoin tässä esityksessä ehdotetaan säännöstä rikoksen lievemmästä tekemuodosta, johon lieventävien asianhaarojen valossa syylliseksi todettu henkilö voitaisiin tuomita sakkoon tai vankeuteen enintään 6 kuukaudeksi.

Arvoisa puhemies! Edustaja Mari Rantasen laatima ja lukuisten muiden kansanedustajien, mukaan lukien minun, allekirjoittama lakialoite on varsin ajankohtainen, aiheellinen ja kannatettava. Ensihoitotehtävissä toimivien henkilöiden kohtaamat riskit ovat lisääntyneet nopeasti viime vuosina, ja tilastojen mukaan uhkaavien tilanteiden kasvutahti on ollut parinkymmenen prosentin luokkaa jo useiden vuosien ajan. Kyse on sekä auttajia, avun tarvitsijoita että koko järjestäytynyttä yhteiskuntaa koskevasta hyvin vakavasta ongelmasta, ja siihen tulee puuttua ripeästi ja määrätietoisesti. Naapurimaastamme Ruotsista olemme saaneet valitettavan esimerkin siitä, mitä voi tapahtua, ellei näin toimita ajoissa. Tosin nythän Ruotsikin on viimein korjannut lainsäädäntöään, kuten tänäänkin olemme saaneet kuulla. Toki Ruotsin tien välttämiseksi Suomen on tehtävä muitakin toimenpiteitä, mutta tämän ehdotuksen toteutuminen olisi ehdottomasti askel oikeaan suuntaan erityisesti sen ennaltaehkäisevän vaikutuksen vuoksi.

Arvoisa puhemies! Useat kansanedustajat täällä eduskunnassa ovat tänään ja viime perjantaina pitäneet tätä lakialoitetta varsin tärkeänä, ja kuten edustaja Rantanen viime perjantaina lakialoitetta esitellessään totesi, myös Tehy, Suomen Ensihoitoalan Liitto, Suomen Palomiesliitto, Suomen Sopimuspalokuntien Liitto sekä Vuoden ensihoitajat — kaikki nämä tahot — ovat vedonneet eduskuntaan, jotta se lisäisi rikoslakiin säädöksen ensihoidollisessa tehtävässä toimivan henkilön väkivaltaisesta vastustamisesta. Toivonkin, että valiokunnassa suhtaudutaan tähän lakialoitteeseen sen tärkeyden edellyttämällä vakavuudella yli puoluerajojen, kuten tässä lähetekeskustelussakin on jo tehty, ja ollaan tosiasiallisesti valmiita täydentämään nykyistä lainsäädäntöä.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan on annettava yksiselitteisen kielteinen viesti kaikkea väkivaltaa vastaan, niin myös ensihoidollisissa tehtävissä toimivien henkilöiden kohtamaa väkivaltaa vastaan.

18.07 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Olemme keskustelleet täällä tärkeästä asiasta. Kiitos lakialoitteen tekijälle.

Punkt i protokollet PR 9/2020 rd

Ensihoidon työntekijä tekee erittäin tärkeää työtä. Hän tuo avun sinne, missä hätä on suurin. Auttajat ovat kohdanneet viime aikoina enenevässä määrin väkivaltaa. He toimivat vaativissa oloissa, ja tätä väkivaltaa kohdataan myöskin muussa hoitotyössä. Tässä lakialoitteessa käsitellään ensihoidollisessa tehtävässä toimivan henkilön väkivaltaista vastustamista. Kuulimme edustaja Kilven kautta siitä, miten ensihoito ja poliisi ovat lisänneet yhteistyötä, toimintatavat ovat kehittyneet. Se on hyvä asia. Asia on kaiken kaikkiaan vakava. Siihen on presidenttimmekin puuttunut, että meidän tulee huolehtia siitä, että viranomaisten ei tarvitse pelätä väkivallan uhkaa.

Kun katselemme näitä tilanteita, taustalta löytyy hyvin erilaisia tekijöitä. Mielenterveysongelmista olemme keskustelleet viime aikoina täällä eduskunnassakin paljon, ja niihin toimiin tulee ryhtyä, jotta mielenterveysongelmaiset ihmiset saisivat ajoissa ja riittävästi apua. Taustalla voi olla stressaavia olosuhteita, mutta erityisesti päihteitä, alkoholia ja huumeita. Onkin syytä pohtia, miten voimme vaikuttaa näihin taustalla oleviin tekijöihin ja myöskin helpottaa näissä oloissa toimivien työntekijöiden työoloja. Miten voimme vähentää alkoholin käyttöä Suomessa? Miten voimme vähentää huumeiden käyttöä Suomessa?

Kun käsittelemme näitä väkivallan taustalla olevia tekijöitä, tulee kiinnittää huomiota koulussa tapahtuvaan valistustyöhön ja ohjaukseen. Meidän tulee antaa hyviä malleja lapsille ja nuorille näissäkin asioissa.

Edustaja Kivisaari nosti esille tämän erillislakien säätämisen tarpeellisuuden. Varmasti valmisteluvaiheessa tätä pohditaan, kuinka paljon erillislaki tuo lisää suojaa työntekijöille. Joka tapauksessa on tärkeää, että me emme hyväksy väkivaltaa missään muodossa ja suojellemme tätä tärkeää työtä tekeviä henkilöitä.

18.10 Veijo Niemi ps: Arvoisa herra puhemies! Alkuun heti totean, että edustaja Mari Rantasen tekemä aloite on hyvä, se on kannatettava. Toivottavasti hän jaksaa siihen kerätä vielä lisää nimiä, niin että saamme vähintään sen 100 hengen kannatuksen.

Itse poliisivuosina olen hyvin useasti ollut hälytyspartiossa. Yksi pahimpia kohteita tietysti on sellainen kotihälytystehtävä, missä on hyvin usein useita päihtyneitä henkilöitä, on tullut jotakin riitaa, tappelua tai muuta vastaavaa. Siellä on joku henkilö joskus hyvinkin pahasti esimerkiksi puukotettu taikka jotakin muutakin vastaavaa, ja paikalle on saatava kiiruusti myöskin ensihoitoyksikkö. On todella suuri epäkohta, että poliisin kohdatessa siellä väkivaltaa tai muuta haitantekoa se on virkamiehen väkivaltaista vastustamista, mutta kun ensihoitoyksikkö tulee paikalle, niin jos heihin kohdistuu tällaista, puhutaan niin sanotusti vain maallikkoon kohdistuvasta pahoinpitelystä. Se on iso epäkohta. Heidät täytyisi ilman muuta saada samalle tasolle: haitanteko tai virkamiehen väkivaltainen vastustaminen.

Poliisin työsuojeluvaltuutettuna haluan tuoda myöskin sellaisen asian esille, että jos poliisi kohtaa esimerkiksi väkivaltaa työtehtävässään, sairausloman pituus täydellä palkalla on huomattavasti pidempi kuin niissä tapauksissa, jos joku yksityishenkilö, tässä tapauksessa sairauspuolen ihminen, joutuu kohtaamaan tällaista väkivaltaa — ei ole ollenkaan samalla viivalla tämä henkilö. Työsuojeluvaltuutettuna toisin esille myöskin sellaisen ajatuksen, olisiko myöskin ensihoitohenkilöillä syytä olla työvaatteiden alla luotiliivi, kuten poliisilla on tänä päivänä pakollinen näillä hälytystehtävillä.

18.12 Petri Huru ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Rantasen tekemä lakialoite on todella tärkeä ja olisi enemmän kuin tervetullut muutos. Vaikka kaikki edustajat eivät tätä ole

Punkt i protokollet PR 9/2020 rd

allekirjoittaneet, niin työturvallisuuden lisäämiseksi olisi enemmän kuin suotavaa, että tällä kertaa se saataisiin maaliin asti.

Alan järjestöt ovat vaatineet ensihoitotyössä väkivallan uhriksi joutuneiden oikeusturvan parantamista jo pitkään. Suomen pelastusalan ammattilaiset SPALin, Suomen Sopimuspalokuntien Liiton, Suomen Ensihoitoalan Liiton sekä Suomen suurimman sosiaali-, terveys- ja kasvatustalan ammattijärjestön Tehyn mielestä rikoslakia tulisi muuttaa siten, että ensivaste- ja ensihoitotehtävää suorittavan henkilön pahoinpitely rinnastettaisiin virkamiehen väkivaltaiseen vastustamiseen.

Tällä hetkellä Suomen oikeusjärjestelmä on linjannut, että ensihoitotyötä tekeviä ensihoitajia, palomiehiä ja sopimuspalokuntalaisia kohtaan väkivaltaisesti käyttäytynyttä rangaistaan pahoinpitelyrikoksen tunnusmerkistön mukaisesti. Rangaistukset näistä ovat pääsääntöisesti sakkorangaistuksia. Julkista valtaa käyttävän virkamiehen väkivaltaisen vastustamisen rangaistusasteikko on neljästä kuukaudesta neljään vuoteen vankeutta.

Arvoisa herra puhemies! Olen itse toiminut palomiehenä ja ensihoidossa 32 vuotta. Voin kokemukseni perusteella kertoa, että toimintaympäristö alalla on todellakin muuttunut väkivaltaisemmaksi. Väkivalta ja sen uhka ovat ensihoidossa arkipäivää. Tähän on saatava muutos. — Kiitos.

18.14 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Ensinnä haluan kiittää tästäkin keskustelusta jälleen kerran. Tämä on itselleni todella tärkeä aloite, ja sen porukan suulla, jota edustan täällä eduskunnassa, yritän tässä puhua.

Muutama kommentti ensin näihin esityksiin. Edustaja Myllykoskelle haluaisin selvittää siis sen, että kun ensihoitajat eivät käytä julkista valtaa, niin he eivät ole virkamiehiä, ja tämän vuoksi he eivät ole rinnastettavissa virkamiehiin, kuten esimerkiksi on lastensuojelun sosiaalityöntekijä, joka käyttää julkista valtaa, jolloin tavallaan häntä kohdellaan rikoslain osalta samassa suhteessa kuin poliisia. On esimerkiksi korkeimman oikeuden, vai hallinto-oikeuden, ratkaisu siitä, kun palomies, joka on siis virassa oleva virkamies, on ensihoitotehtävässä. Jos joku täällä muistaa makasiinin palot, silloin tämä vietiin loppuun asti, ja siinä testattiin se, että palomies ei ollutkaan virkamies silloin, kun hän toimi ambulanssissa, jolloin häntä kohdeltiin siinä kohtaa tavallaan tavallisen pahoinpitelyn kautta. Tämä on yksi syy, minkä vuoksi tämä on iso puute, minkä vuoksi ensihoito täytyy saada rinnastettua tänne virkamiespuolelle.

Haluaisin kommentoida sen verran — voi olla, että täällä on uusiakin kansanedustajia kuulemassa — että tämä lakialoite on tehty jo viime kaudella. Jari Ronkainen teki sen, ja silloin tämä aloite ei myöskään menestynyt, ja nyt tämä tuotiin toista kertaa ajatellen, että jospa tämä tällä kertaa saataisiin maaliin, koska tämä on ollut selkeästi ensihoitoalan, pelastusalan toive, että tämä vietäisiin maaliin, minkä nyt tietysti kertoo sekin, että liitot ovat olleet vahvasti tämän takana ja tässä mukana. Se ei tietenkään poista kaikkea, se ei korjaa kaikkea, se ei ennaltaehkäise luonnollisestikaan kaikkea, mutta esitin omassa puheenvuorossani viime viikolla tämän, että STM ja SM voisivat tämän lisäksi tehdä myöskin valtakunnallisen hankkeen, jossa pelastusalan ja ensihoitoalan työturvallisuusasioita katsottaisiin laajemmin yhteisen tilastoinnin kautta, koulutusten kautta ja varustautumisen kautta.

Minusta se, että tämä laki saataisiin eteenpäin, olisi selkeä viesti siitä, että me emme hyväksy väkivaltaa etenkin auttajia kohtaan, koska voidaan ajatella myöskin niin, että se on hyökkäys järjestäytynyttä yhteiskuntaa vastaan, ei niinkään ehkä yksilön pahoinpitely. Mutta näyttää siltä, kun en... Todella allekirjoituksia oli se 44, ja täällä ei valitettavasti va-

Punkt i protokollet PR 9/2020 rd

liokunnissa näitä käsitellä ennen kuin se yli 100 on kerätty. Tässä kohtaa haluaisin vedota eritoten hallituspuolueisiin, että tämä viimein lähtisi eteenpäin. Minulle sopii vallan mainiosti, jos tästä tehdään ikään kuin tällainen sinivilkulainsäädäntö, kuten Ruotsin malli on, se ei haittaa laisinkaan, mutta toivoisin, että hallituspuolueiden edustajat edistäisivät tätä tärkeätä asiaa. Se on ehkä pieneltä osalta korjaamassa yhteiskunnan epäkohtia, mutta sitä tärkeämpi se on niille henkilöille, jotka siellä työskentelevät.

En laita itsekään pahakseni, jos meillä myöskin laajemmin katsotaan sote-alan kohtaa-maa väkivaltaa tai opetusalan kohtaamaa väkivaltaa. Niitä aloitteita ei ole näkynyt, minä kannatan niitäkin, mutta olisi tärkeätä, että jostain lähdetään liikkeelle. Oikeastaan sem-moinen ensihoidon selkeästi muista poikkeava rooli on siinä, että ensihoito saa tehtävän hätäkeskuksesta, he menevät paikkaan, jonka olosuhteista ei tiedetä yhtään mitään. Esi-merkiksi sairaaloissa on lisätty vartiointia, vartijapalveluita huomattavasti, mutta sellaista palvelua ei voida saada ensihoitoyksikköön, he menevät kaksin paikkaan kuin paikkaan. Tässä on suuri epäkohta siinä, että ensihoitotyötä tekevät ovat ensihoitajia niin kauan kuin he ovat siellä ensihoidossa, mutta heti kun jotain sattuu, tämmöistä väkivaltaa, heistä tu-leekin maallikkoja, ja kyllähän lähtökohtaisesti tuntuu, että se ei ihan oikeus ja kohtuus ole.

Jollain tavalla haluaisin vielä lähettää sen viestin, että ensihoidossa, niin kuin viime per-jantaina kerroin, tilastot näyttävät karua todellisuutta: joka vuosi näitä tapahtumia tulee 15—25 prosenttia lisää. Pelastuslaitoksen kumppanuushankkeen viime vuoden tilastot to-tesivat, että näitä vakavia väkivallantekoja oli huomattavasti enemmän kuin edellisinä vuo-sina. Tämä on vakava viesti, ja toivoisin, että kun ensihoitajia lyödään poskelle, niin tämä talo ei löisi sille toiselle poskelle olemalla säätämättä tätä lakia. — Kiitos.

18.20 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Otin tämän puheenvuoron oikeastaan kanssa sik-si, että kommentoin tuota edustaja Myllykosken ihan hyvää asiaa, minkä hän nosti esille, sitä, että on myös muita ammatteja, joissa vastaavanlaista turvaa tarvittaisiin. Lähinnä nyt on kyse varmaan just niistä muista töistä, jotka kohdistuvat juuri ihmisten kotiin, ja yhtenä esimerkkinä nyt voi nostaa esimerkiksi kotihoidon työntekijät, joilla on turvaton tilanne. Olemme tästä aloitteentekijänkin, edustaja Rantasen, kanssa paljon käyneet keskustelua, ja tämä on sellainen asia, mikä on puhututtanut muun muassa ammattijärjestö Tehyissä tässä vuosien aikana aika paljon: lähdetäänkö ensihoitokärjellä, vai pitäisikö katsoa laajemmin muitakin ammattiryhmiä. Itse olen vahvasti sitä mieltä, että se, että me saisimme tavallaan tämän ensihoitajien tilanteen ratkaistua, ei missään nimessä ole pois muilta ammattiryh-miltä, vaan päinvastoin: jos saataisiin pää auki, niin sitä kautta voitaisiin miettiä myös laa-jennusta muihin ammattiryhmiin, ja siinä mielessä näen, että tämä on tosi tärkeää, että saa-taisiin tämä nyt etenemään.

Ja sitten haluan myös sen sanoa tässä, että vaikka tämä nyt ei valiokunnan kautta suo-raan ministeriöön menisi, niin uskon, että tämä on nyt nostanut sen verran paljon keskus-telua, paljon kannatusta, että myös muiden väylien kautta on hyvät mahdollisuudet siihen, että tämä kuitenkin etenee ja tämä saataisiin maaliin.

18.22 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Otin tämän puheenvuoron sen takia, että näen vielä tarpeelliseksi kertoa hieman siitä, mitä se tarkoittaa, kun joutuu pahoinpitelyn tai väkivallan kohteeksi. Nimittäin asiahan on niin, että sen sinisen tai punaisen puvun si-sällä on kuitenkin ihminen, ja se ihminen, joka siellä on, menee ihan samalla tavalla rikki kuin kuka tahansa meistä. Ja tuommoinen väkivallan kohteeksi joutuminen ei ole mikään

Punkt i protokollet PR 9/2020 rd

pikkuasia, sillä kun psyykkisiä vammoja tulee, niin ne hyvin useasti ovatkin sitten paljon vaikeampihoitoisia ja aiheuttavat paljon pitempää oirehtimista kuin ne fyysiset vammat. Käytännössä ne aiheuttavat sairauspoissaoloja, ne aiheuttavat jopa irtisanoutumisia, ne aiheuttavat jopa itsemurhia.

Itse olen ollut vuosikausia mukana poliisin posttraumatyöpajatoiminnassa, jossa korjataan työtehtävissä rikki menneitä poliiseja. Olen nähnyt lukemattomia kertoja, kuinka poliisi menee rikki niin sisältä kuin ulkoa. Nyt tämä sama hoitomuoto on saatu myös pelastajille ja ensihoitajille. Ensimmäistä kertaa olin siellä tänä vuonna, kun järjestettiin, ja tulokset ovat olleet erittäin hyviä. Voin kertoa siitä kokemuksesta, mitä on tullut: ihmiset ovat kokeneet, että ovat saaneet uuden alun, jopa elämä on tullut pelastetuksi. Nämä ihmiset ovat semmoisessa tilanteessa, että heillä on valtava kivireppu selässä, ja hyvin moni on sitä mieltä, että he eivät tule koskaan siitä pääsemään irti, ja tämän hoitomuodon ansiosta siitä päästään irti ja ihmiset saavat uuden mahdollisuuden.

Laki ei estä näitä väkivallantekoja, se on selvä asia, niin kuin on tullut tässä todettua jo moneen kertaan, mutta tällaisten posttraumatyöpajojen tarve kertoo kyllä sitä korutonta tarinaa, että mitä täällä Suomessa tapahtuu, ja kertoo myös sitä, että meidän on tehtävä kaikemme näitten tilanteitten ehkäisemiseksi, ja se kertoo myös siitä, että me emme ole tehneet kaikkeamme näitten tilanteitten ennaltaehkäisemiseksi ja niiden hoitamiseksi.

Tämä on tosiaan toinen kerta, kun samansisältöinen aloite on täällä käsittelyssä ja esillä. Jos se ei mene tällä kertaa läpi, niin tehdään niin monta kertaa, että se tulee menemään sitten läpi. — Kiitoksia.

18.25 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Yhdyn tähän edustaja Kilven ajatukseen siitä, että tehdään niin monta kertaa, että se menee läpi. Se on väsytystaktiikka, mutta se joskus toimii, jos ei muu toimi.

On erityisen ikävää, kun ministerit eivät ole paikalla kuuntelemassa tätä keskustelua, koska tämä olisi hyvin tärkeää — sekä sisäministeri, oikeusministeri että sosiaali- ja terveysministeri — jotta oikeasti tämä viesti täältä salista menisi perille. Mutta luotan nyt kollegoihin, että teidän kauttanne asia etenee.

Nappaan kiinni tähän edustaja Kilven posttraumatyöpajaan, joka oli todella hyvä nosto. Se on tosiaan laajennettu nyt pelastustoimelle, ja siinä meiltä erinomaisena työmyyränä on ollut Vuoden palomieheksi valittu Saku Sutelainen, joka on tämän asian parissa puuhastellut. Tämä on erinomaisen hyvä työkalu. Harmi, että siinä kesti näin kauan, että se saatiin pelastustoimen puolelle poliisipuolelta, josta on hyviä kokemuksia.

Ja tosissaan, kuten todettua, niin väkivalta ei riko vain ulkoapäin, se rikkoo myös sisällepäin. — Kiitos.

18.26 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Ei enää aiheeseen itseensä, mutta siihen, kuinka se kolmas kerta voitaisiin toteuttaa: se on varmasti sitä, että sitä tehdään yhdessä. Kun me saimme maksuhäiriömerkintäaloitteeseen mukaan 138 edustajaa, niin se tarkoitti sitä, että meillä oli jokaisesta eduskuntaryhmästä ensimmäinen allekirjoittaja. Aloite oli identtinen, jokainen oli ensimmäinen allekirjoittaja. Se oli pyyteeton teko, jokainen eduskuntaryhmä oli aktiivisesti mukana. Jos tällainen yksimielisyys täällä on, niin, edustaja Rantanen, kyllä suosittelen, että verkostoidutaan ja tehdään tämä sitten yhdessä.

Riksdagen avslutade debatten.

Punkt i protokollet PR 9/2020 rd

Riksdagen remitterade ärendet till lagutskottet.